

LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Reģ.nr. 90010248231; Smilšu ielā 1-512, Rīgā, LV-1919
tālrunis: (+371) 6708 3650; e-pasts: info@fdp.gov.lv; mājaslapa: http://fdp.gov.lv

RĪGA

11.10.2018. Nr. 1-08/1182

uz _____ Nr. _____

Baibai Bānei
Finanšu ministrijas
Valsts sekretārei
e-pasts: pasts@fm.gov.lv

Intai Vasaraudzei
Tautsaimniecības analīzes
departamenta direktorei

Par makroekonomisko rādītāju prognožu apstiprināšanu

Labdien !. cien. B. Bānes k-dze,
Labdien !. cien. I. Vasaraudzes k-dze!

Atbilstoši Fiskālās disciplīnas likuma (turpmāk – FDL) 20. pantam Finanšu ministrija (turpmāk – FM) sagatavo makroekonomiskās vidēja termiņa prognozes, tai skaitā iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP) pieauguma tempa prognozes, iekšzemes kopprodukta deflatora prognozes un potenciālā iekšzemes kopprodukta pieauguma tempa prognozes. Atbilstoši FDL 28. panta 2. daļai, Fiskālās disciplīnas padomei (turpmāk – Padome) jāveic neatkarīgs FM potenciālā IKP un nominālā IKP aprēķina novērtējums.

Saskaņā ar *Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 473/2013 (2013. gada 21. maijs) par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eirozonas dalībvalstīs* 4. panta ceturtajā daļā noteikto, gadskārtējā valsts budžeta un vidēja termiņa budžeta ietvara (turpmāk – VTBI) projekti ir balstīti uz neatkarīgām makroekonomiskām prognozēm, kuras sagatavo vai apstiprina neatkarīgas struktūras.

Saskaņā ar Vienošanos par sadarbību (turpmāk – VPS), kas parakstīta 2016. gada 8. februārī, Padome kā neatkarīga institūcija apstiprina FM makroekonomikas prognozes divas reizes gadā – Stabilitātes programmas izstrādes laikā un gadskārtējā valsts budžeta un VTBI izstrādes laikā.

Makroekonomiskās prognozes *VTBI 2019.-2021. gadam* Padomei sākotnējā variantā tika iesniegtas 2018. gada 17. septembrī un atkārtoti 25. septembrī, ņemot vērā izmaiņas, kas tika iestrādātas pēc diskusijas 2018. gada 20. septembrī starp FM un Padomi. 2018. gada 3. oktobrī Padome no FM saņēma atjaunotās makroekonomikas prognozes, kas bija koriģētas atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes atjaunotajām datu laika rindām š.g. oktobra sākumā. 2018. gada 4. oktobrī Padome nosūtīja FM viedokli par makroekonomikas prognožu apstiprinājumu,

izņemot izlaižu starpību rādītāju. 2018. gada 9. oktobrī, pēc atkārtotas tikšanās ar Padomi, FM atsūtīja vēlreiz atjaunotus izlaižu starpību rādītājus 2020.-2025. gadam.

Padome, izskatot FM prognozes, tās salīdzinot ar š.g. februārī¹ apstiprinātajām prognozēm, atzīmēja, ka:

- i) Reālā un nominālā IKP pieaugums tiek prognozēts augstāks 2018. gadā, bet 2019. gadā tas ir zemāks. Šis atbilst arī citu iestāžu, t.i. Latvijas Bankas (2018. gada jūnija), Eiropas Komisijas (2018. gada maija) un Starptautiskā Valūtas fonda (2018. gada septembra) prognozēm, tomēr, reālais IKP pieauguma temps 2018. gadam, ko prognozē FM, ir visaugstākais starp iepriekš minētajām prognozēm.
- ii) Potenciālā IKP augsmes prognoze 2018.-2020. un 2023. gadam saglabājas iepriekšējo prognožu līmenī, bet izlaižu starpība 2018. gadā tiek paaugstināta par 0,2 procentpunktiem (starpības pieaugums ir vienlīdzīgs attiecībā uz šī gada reālā IKP pieauguma līmeni), bet samazināta 2019. gadam par 0,1 procentpunktu.
- iii) FM prognozes ietver aplēses par kopējo iedzīvotāju skaitu, darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaitu un ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu, kur kopējais iedzīvotāju skaits ir saglabājies iepriekš prognozētā līmenī, bet 2018.-2021. gadā nodarbināto iedzīvotāju skaits palielinās par 10 tūkstošiem cilvēku katru gadu. Šī izmaiņa tiek skaidrota ar Centrālās statistikas pārvaldes veiktajām metodoloģiskām korekcijām.

2018. gada 21. septembrī Padome lūdza FM izteikt viedokli par iespējamo vajadzību pārskatīt prognozēto potenciālo IKP un izlaižu starpību, jo turpinās darbaspēka pieejamības samazināšanās (deficīts) un palielinās spiediens uz darba samaksu. FM 2018. gada 25. septembrī paskaidroja, ka prognozē ir iekļauts par 3 eiro lielāks vidējais bruto mēneša darba samaksas pieaugums 2018.-2021. gadiem salīdzinājumā ar Latvijas Stabilitātes Programmas 2018.-2021. gadiem prognozi, kas ir 0,3% (t.i., pašlaik vidējais bruto darba samaksas pieaugums 2018. gadā tiek lēsts 8,3%). FM norāda, ka tā ir nenozīmīga atšķirība starp prognozēm, kas nerezultējas potenciālā IKP prognozes izmaiņās. Tomēr šis rādītājs raksturo ekonomikas ciklu, tādēļ, salīdzinot ar 2017. gadu, izlaižu starpība ir divas reizes lielāka 2018. gadam un ir palielināta, salīdzinot ar februārī izstrādāto prognozi. FM skaidro, ka patlaban nav strukturālu faktoru, kas radītu ietekmi uz prognozēto potenciālā IKP augsmi vidējā termiņā.

Padome vērš uzmanību, ka ekonomika ir tik acīmredzami tuvu ekonomiskās aktivitātes cikla pašai virsotnei, ka nedrīkst pieļaut makroekonomikas prognozes, kas varētu radīt iespējamu fiskālās telpas paplašināšanu. Pašlaik ir laiks īstenot fiskālos ierobežojumus, nevis atvieglojumus.

Vienlaikus Padome vēlas norādīt, ka izlaižu starpību var novērtēt un prognozēt, izmantojot vairākas metodes, kurās ražošanas funkcija ir tikai viena (tomēr līdz šim visplašāk izmantotā) metode ar svarīgiem ierobežojumiem. Citas metodes ietver viena vai daudzfaktoru nenovērojamu komponentu modeļus un galveno komponentu analīzi, lai labāk raksturotu ekonomikas cikla fāzi. Padome aicina FM apsvērt iespējas izmantot papildu metodes, lai labāk novērtētu izlaižu starpību, kas arī izslēgtu pieņēmumu, ka 5 gadu laikā noteikti tiks panākta pozitīvas izlaižu starpības novēršana.

¹ 14.02.2018. makroekonomikas prognožu apstiprināšana. Pieejams Padomes mājaslapā šeit: <http://fdp.gov.lv/14022018-makroekonomikas-prognozu-apstiprinasana>

	2018	2019	2020	2021
Reālā IKP izaugsme	4,2	3,0	3,0	2,9
Nominālā IKP izaugsme	7,4	6,2	5,8	5,5
Inflācija	2,5	2,5	2,2	2,1
IKP deflators	3,1	3,1	2,7	2,5
Potenciālā IKP izaugsme	3,4	3,4	3,3	3,2
Izlaižu starpība	1,3	0,9	0,6	0,3

1.tabula. Padomes apstiprinātie makroekonomiskie rādītāji.

2018. gada 10. oktobrī Padome ar balsojumu apstiprināja makroekonomiskās prognozes, lai atbalstītu fiskālās prognozes VTBI 2019.-2021. gadam.

Padome izsaka pateicību par raito sadarbību un datu apmaiņu ar FM kolēģiem. Viedokļa teksts pieejams pielikumā.

Ar cieņu,

Padomes sekretāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

D. Kalsone